

A β -laktám antibiotikumok

Penicillinek, cefalosporinok, carbapenemek

Időfüggő antibakterialis hatás (T a MIC felett):
ha a dozizációs intervallum 40-60%-ban a MIC
értéket meghaladó koncentráció biztosított, a
klinikai hatékonyság 85-90%.

naponta többször, súlyos infekcióban 3-6 dózis
szükséges

A β -laktám antibiotikumok

- kevés mellékhatás
- az aminoglikozidákkal szinergén hatás
- egyes származékok között részleges keresztallergia lehet
- Intracellularis ill. a sejtfallal nem rendelkező kórokozók (Mycoplasma) szemben hatástalanok

A β -laktám antibiotikumok

Indikációs terület:

Otthon szerzett és noszokomialis légúti fertőzések

Kp. idegrendszeri

Intraabdominalis

Bőr-, csont-, lágyrész

Epe-, húgyúti, kismencedei fertőzések

Endocarditis, Lyme kór,

Sepsis (neutropéniások)

Aminoglikozidák

Gyors hatású, baktericid antibiotikumok.
Baktériumölő hatásuk **koncentrációfüggő**.
Postantibiotikus effektusuk hosszú (5-7 óra).
A vesével választódnak ki.
Szerum koncentrációja a beadott dózison kívül
a szervezet vízterét befolyásoló tényezőktől
függ. Szérumszint ellenőrzése szükséges
(toxicitás)

Aminoglikozidák

Monoterápiában: húgyúti fertőzésekben

Kombinációban: nozokomialis-, bőr-lágyrész fertőzésekben, ismeretlen eredetű septikus állapotban β -laktám, neutropeniás betegek lázas epizódjaiban Pseudomonas ellenes β -laktám antibiotikummal.

Intraabdominalis fertőzésben metronidazollal v. clindamycinnel

Glikopeptidek

Vancomycin, teicoplanin

Baktericid, szűk spektrumú, csak a Gr+ baktériumokra ható antibiotikumok.

Streptococcusok, Staphylococcusok (MRSA), Clostridiumok, Corynebaktériumok ellen. Az Enterococcusok ellen nem baktericidek.

Antibakterialis **hatásuk dózisfüggő**.

Gyakran aminoglikoziddal kombinálják.

Glikopeptidek

Indikációs terület:

- MRSA, MRSE okozta súlyos fertőzések
- Ampicillin rezisztens Enterococcus fertőzések (gentamicinnel kombinálva). A teicoplanin Enterococcus ellenes aktivitása jobb.
- Streptococcus pneumoniae meningitis

Makrolidok

Általában bakteriosztatikus, némelyik baktericid.
Antibakterialis hatásuk időfüggő (AUC/MIC).
A macrophagokban kumulálódnak.

Szénatom sz.	Természetes	Félszintetikus
14	erythromycin	roxithro-, clarithro-
15		azithromycin
16	spiramycin josamycin	

Makrolidok

Hatékonyak: Staphylococcusok, Streptococcusok,
Listeria monocytogenes, Corynebact. diphtheriae

Gram neg.: Neisseria (meningitidis, gonorrhoeae),
Moraxella cath., Legionella spp., Campylobacter.

Az azithromycin és a clarithromycin a H. infl. ellen is
hatásos.

Aktívak a Chlamydia trachomatis és pneumoniae,
Mycoplasma pneumoniae és a Borrelia burgdorferivel
szemben.

Lincosamidok

Clindamycin (lincomycin)

A baktériumok fehérje szintézisét gátló
bakteriosztatikus a.b. A toxintermelést is gátolja.

A makrolidekhez (erythro-) hasonlóan **időfüggő antibakterialis hatás.**

Spektrum: Gr + aerob és Gr+ és Gr- anaerob
kórokozók: Staphylococcusok, Streptococcusok.

Anaerob: Streptococcusok, Clostridiumok

Bacteroides fr., Fusobact. spp.

Hatékony: Chlamydia trach., de a Mycoplasma pneumoniae ellen nem

Lincosamidok

Klinikai alkalmazás: anaerob vagy
aerob+anaerob vegyes fertőzések.

Aspirációs pneumonia, odontogén fertőzések,
bőr- lágyszöveti infekciók, osteomyelitis,
Streptococcus toxicus shock szindróma,
szekunder peritonitis

Antibiotikum kombinációk

Területen szerzett fertőzés: csak ha pneumonia kezelése során nem zárható ki atipikus eredet (β -laktam+makrolid)

1. Hatásspektrum szélesítése

Kórházi fertőzésekben:

- sepsisben, ha a góc nem állapítható meg
- a súlyos fertőzést *Pseudomonas*, *Staphylococcus aureus*, v. *enterococcusok* okozzák
- abdominalis fertőzésben aerob és anaerob baktériumok ellen ható kombináció szükséges

Antibiotikum kombinációk

2. Antibakterialis hatás fokozása:

- a súlyos fertőzést *Pseudomonas*, *Staphylococcus aureus*, v. indukálható β laktamáz termelő Gr- pálcák, vagy enterococcusok okozzák
- A kórokozók nehezen elérhető helyen és/vagy nagy csíraszámokban fordulnak elő (endocarditis, idegentesthez kapcsolható infekciók)

Kezelési stratégia

1. **Kezdés:** a leghatékonyabb antibiotikummal (kombinációval), majd az antibiogram alapján szűkíteni
  - jobb a gyógyulási arány
  - megrövidül a betegség időtartama
  - csökken a rezisztencia kialakulása

⇓

  - antibiotikum felesleges használata
  - több mellékhatás

Kezelési stratégia

2. **Kezdés:** kevésbé hatékony antibiotikummal (kombináció), ha a beteg nem gyógyul (vagy a mikrobiológiai diagnosis alapján) szélesíteni a spektrumot.

A kevésbé hatékonynak vélt antibiotikum is lehet hatásos

marad tartalék antibiotikum

veszélyeztetheti a beteg gyógyulását

hosszabb a kezelés

nő a rezisztencia kialakulásának lehetősége

A kezelés kudarca

A kórokozó nem érzékeny az antibiotikumra

Nem megfelelő a dozírozás

Nem jut el az infekció helyére

Az antibiotikum ellen rezisztenssé vált a kórokozó

Kórokozó váltás történt

Nem a kórokozó, hanem a kolonizáló törzs ellen kap kezelést a beteg

Az antibiotikum már nem tudja befolyásolni a beteg sorsát

A jövő

Újabb antibiotikum csoport megjelenésére nem számíthatunk.

Újabb szerek: tigecycline (tetracyclin csoport), ertapenem (carbapenem csoport) megjelentek.

A meglévő a.b-t kell ésszerűen, átgondoltan alkalmazni, figyelembe véve

- a beteg gyógyulási esélyeit
- a rezisztencia kialakulásának veszélyeit
- antibiotikumok indokolatlan használata a környezetszennyezés egy formája

Tigecycline (Tygacil)

A minocycline továbbfejlesztése.

Bactriostatikus, a riboszómákban a fehérje szintézist gátolja.

Klinikai hatása az AUC/MIC-el mutat összefüggést.

Felnőttekben $T_{1/2}$: 27óra

A májon keresztül, a gyomor-bél traktuson át ürül ki.

Postantibiotikum hatása: 0,6-4 óra

Toxikus hatást nem észleltek, mellékhatás:

felnőttek: enyhe gasztrointesztinális tünetek.

Tigecycline (Tygacil)

Gyermekkorban (< 8év): fogak elszíneződése,
fotoszenszibilitás lehetséges.

Állatkísérletekben a placentán átjut a foetusba.

In vitro érzékenység:

Gr poz: Entero-, Staphylococcus (CNS, MRSA is),
Streptococcus agalactiae, pneumoniae, pyogenes

Gr neg: Acineto-, Citro-, Enterobacter, Klebsiella pn.,
Pseudomonas aerug., Salmonella, Shigella sp.

Tigecycline (Tygacil)

Indikációs terület:

Komplikált **bőr- és lágyrész** fertőzések (E. coli, Enterococcus, Staphylo-, Streptococcus)

Komplikált **intraabdominális** fertőzések (Gr poz, Gr neg, anaerob: B. fragilis, uniformis, vulgatus, Clostridium perfringes, Peptostreptococcus micros)

Felnőttek dózisa: 100 mg kezdő dózis, majd 2x50mg 12 óránként.

Használata gyermekkorban nem engedélyezett.

Ertapenem

Carbapenem antibiotikum, mely gyenge Acinetobacter és Pseudomonas ellenes aktivitású. Anaerob elleni hatása is van.

Indikáció: közösségben szerzett súlyos légúti fertőzés, intraabdominális és kismedencei fertőzés.

Az EU-n kívül bőr- lágyrész és komplikált húgyúti fertőzésben is engedélyezett.

Ha ESBL törzs kóroki szerepe felmerül:nem megfelelő terápia.

Adása 3 hónapos életkoron túl engedélyezett.

ECDC :Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ

- Fokozott figyelem az antibiotikumok használatára
- Egységes elvek kidolgozása
- A beteg biztonságának fontos tényezője az antibiotikumok helyes használata